

**SE DOBRO Z DOBRIM POVRNE? ODNOS UČENCEV
TRETJEGA VZGOJNO IZOBRAŽEVALNEGA
OBDOBJA OSNOVNE ŠOLE DO DOBRODELNOSTI**

Raziskovalno področje: FILOZOFIJA ali SOCIOLOGIJA

Raziskovalna naloga

Osnovna šola borcev za severno mejo Maribor

Avtorica: Anja Vizjak

Mentorica: Sara Babič

Maribor, 2020

**SE DOBRO Z DOBRIM POVRNE? ODNOS UČENCEV
TRETJEGA VZGOJNO IZOBRAŽEVALNEGA
OBDOBJA OSNOVNE ŠOLE DO DOBRODELNOSTI**

Raziskovalno področje: FILOZOFIJA ali SOCIOLOGIJA

Raziskovalna naloga

Osnovna šola borcev za severno mejo Maribor

Avtorica: Anja Vizjak

Mentorica: Sara Babič

Maribor, 2020

KAZALO VSEBINE

POVZETEK.....	3
ABSTRACT	4
ZAHVALA.....	5
1 UVOD	6
1.1 Namen.....	6
1.2 Hipoteze.....	6
2 METODOLOGIJA DELA	7
3 TEORETIČNI DEL	8
3.1 Opredelitev pojma dobrodelnost	8
3.2 Motivi, ki posameznike spodbujajo k dobrodelnosti.....	8
3.3 Dejavniki, ki posameznike odvrčajo od dobrodelnosti.....	9
3.4 Dobrodelnost in otroci	9
3.5 Dobrodelnost v Sloveniji	10
3.5.1 Dobrodelne organizacije v Sloveniji	10
3.6 Načini dobrodelnosti.....	11
4 PRIKAZ IN ANALIZA REZULTATOV	12
4.1 Predstavitev vzorca.....	12
4.2 Predstavitev rezultatov ankete	13
5 SKLEP.....	25
6 DRUŽBENA ODGOVORNOST	26
7 VIRI IN LITERATURA.....	27
8 PRILOGE	28

KAZALO SLIK

<i>Slika 1: "Kind in mind"</i>	<i>8</i>
--------------------------------------	----------

KAZALO TABEL

<i>Tabela 1: Razred</i>	<i>12</i>
<i>Tabela 2: Spol</i>	<i>12</i>

KAZAL GRAFOV

<i>Graf 1: Dobrodelnost zame predstavlja.....</i>	<i>13</i>
<i>Graf 2: Komu po tvojem mnenju ljudje najpogosteje pomagamo?.....</i>	<i>14</i>
<i>Graf 3: Ali si že bil/a kdaj dobrodelen/a?</i>	<i>15</i>
<i>Graf 4: Na kakšen način si pomagal/a?</i>	<i>16</i>
<i>Graf 5: Zapiši komu je bila namenjena tvoja pomoč?</i>	<i>17</i>
<i>Graf 6: Ali poznaš kakšne dobrodelne organizacije oziroma društva?</i>	<i>18</i>
<i>Graf 7: Poznaš katero dobrodelno dejavnost na svoji osnovni šoli?.....</i>	<i>19</i>
<i>Graf 8: Katero dobrodelno dejavnost na svoji osnovni šoli poznaš?</i>	<i>20</i>
<i>Graf 9: Ali meniš, da se na tvoji osnovni šoli v zadostni meri organizirajo oz. izvajajo dobrodelni dogodki ali akcije?.....</i>	<i>21</i>
<i>Graf 10: Kdo ali kaj po tvojem mnenju najbolj pripomore k temu, da so mladi dobrodelni?..</i>	<i>22</i>
<i>Graf 11: Meniš, da so mladi v zadostni meri dobrodelni?.....</i>	<i>23</i>
<i>Graf 12: Kako bi ti mlade spodbujal/a k temu, da bi bili dobrodelni?</i>	<i>24</i>

POVZETEK

Dobrodelnost je tematika, ki je precej aktualna in o kateri se veliko govori po svetu, tudi pri nas doma in na šoli. Ker me je zanimalo kako dobrodelnost dojemajo učenci najvišjih razredov osnovne šole (učenci sedmega, osmega in devetega razreda), sem se odločila s kvantitativno metodo anketiranja pridobiti potrebne podatke. Prav tako sem pregledala literaturo v knjižnici in na spletu. Pridobljeni rezultati anketnega vprašalnika me niso presenetili. Anketiranim dobrodelnost predstavlja predvsem pomagati tistim, ki potrebujejo pomoč. Večina se jih je z dobrodelnostjo že srečala, večina jih pozna vsaj eno dobrodelno dejavnost, ki se na osnovni šoli, ki jo obiskujejo, izvaja in prav tako večina pozna vsaj eno dobrodelno organizacijo, ki deluje na območju Slovenije. Potrdila sem lahko štiri hipoteze od petih zastavljenih. Nekoliko so me presenetili predlogi mladih anketirancev o tem kako mladino spodbuditi k še pogostejšemu delanju dobrih del – zraven pozitivnih učinkov, ki bi jih naj imeli pogovori o tej tematiki, je izpostavljena tudi pomembnost sposobnosti vživljanja v osebo, ki je pomoči potrebna.

ABSTRACT

Charity is quite a relevant topic and is talked about a lot around the world, as well as at home and at school. Because of my interest in how charity is perceived by students in the higher grades of primary school (seventh, eighth, and ninth grade), I decided to obtain the necessary data using a quantitative survey method.

I reviewed the literature in the library and online as well. The obtained results of the questionnaire were not surprising. For the respondents, charity is primarily about helping those in need. Most of them are familiar with charity and know about at least one charitable activity that is carried out at the primary school they attend while being aware of at least one charitable organization that operates in Slovenia.

I was able to confirm four out of the five hypotheses posed. The suggestions of young respondents on how to encourage young people to do good deeds even more often were surprising - in addition to the positive effects that conversations on this topic should have, the importance of being able to empathize with a person in need is emphasized.

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici za njeno usmerjanje, pomoč in podporo pri nastajanju raziskovalne naloge. Prav tako se zahvaljujem sodelujočim učencem, ki so si vzeli nekaj minut časa in izpolnili anketni vprašalnik, ter seveda svojim domačim za vso podporo.

1 UVOD

Za tematiko raziskovalne naloge sem se odločila po pogovoru z mentorico, predvsem pa je na izbor vplivalo tekoče dogajanje pri nas, ki smo mu bili priča od septembra prejšnjega leta – vseslovenska dobrodelna zbiralna akcija za zdravljenje dvoletnega dečka Krisa. Omenjena akcija je zagotovo največja in medijsko najodmevnejša dobrodelna akcija, ki se je kadarkoli izvedla v Sloveniji. Ker smo tudi mladi spremljali zgodbo dečka Krisa in ker me je predvsem presenetil množični odziv, sem se odločila tematiko dobrodelnosti podrobneje raziskati in z metodo anketiranja ugotoviti, kakšen je pogled oziroma odnos učencev tretjega vzgojno izobraževalnega obdobja (to so učenci sedmega, osmega in devetega razreda osnovne šole) do dobrodelnosti.

1.1 Namen

Namen raziskovalne naloge je:

- prepoznati pomen in razloge za dobrodelnost v današnji družbi;
- predstaviti kako se lahko otroke (na)uči dobrodelnosti;
- predstaviti statistiko dobrodelnosti v Sloveniji;
- prepoznati kaj za mlade predstavlja dobrodelnost;
- predstaviti nekatere domače in mednarodne dobrodelne organizacije;
- analizirati odnos učencev sedmega, osmega in devetega razreda osnovne šole do dobrodelnosti;
- podati predloge kako spodbujati dobrodelnost med mladimi.

1.2 Hipoteze

1. Mladim dobrodelnost predstavlja pomagati tistim, ki potrebujejo pomoč.
2. Mladi poznajo vsaj eno dobrodelno dejavnost, ki se izvaja na njihovi osnovni šoli.
3. Mladi poznajo vsaj eno dobrodelno organizacijo, ki deluje v Sloveniji.
4. Mladi ocenjujejo, da niso dovolj dobrodelni.
5. Mladi menijo, da bi s pogostejšim pogovarjanjem o pozitivnih učinkih dobrodelnosti, spodbudili mlade, da bi ti bili še bolj dobrodelni.

2 METODOLOGIJA DELA

Raziskovala sem s pomočjo prebiranja in analiziranja ustreznih pisnih virov (do katerih sem dostopala v knjižnici in na spletu), ki sem jih predstavila v teoretičnem delu.

Uporabljena je bila tudi metoda anketiranja. Anonimno sem anketirala 91 osnovnošolcev, ki obiskujejo sedmi, osmi in deveti razred. Anketni vprašalnik je zajemal 10 vprašanj, od tega jih je 8 bilo zaprtega tipa, dve vprašanji sta pa bili odprtega tipa. Prav tako sta bili dve vprašanji zasnovani večdelno in sicer tako, da če je anketiranec/ka v prvem delu vprašanja odgovoril/a pritrdilno, je lahko odgovarjal/a v naslednjem delu, sicer pa ne.

Zaradi majhnosti vzorca dobljenih rezultatov ne gre posploševati na populacijo.

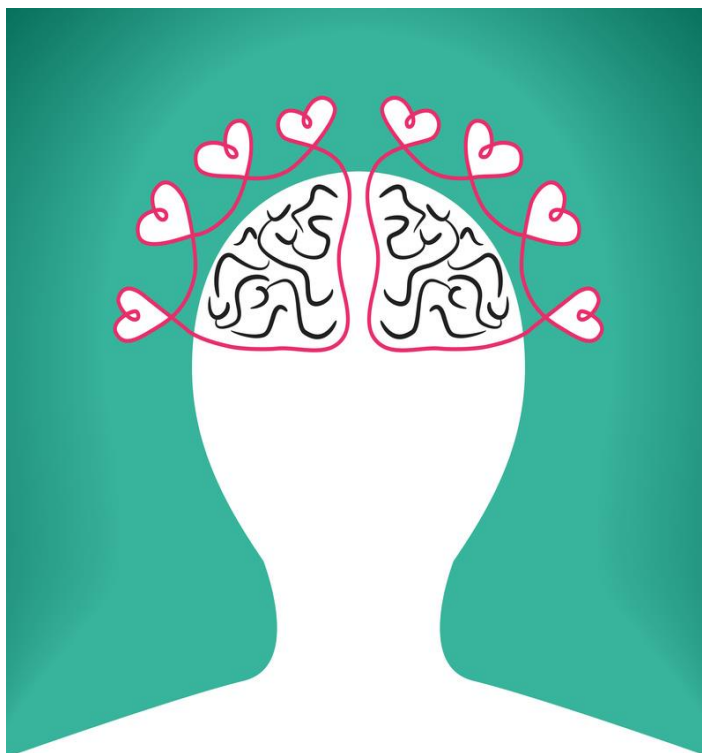
Dobljene rezultate prikazujem s tortnimi grafikoni, pod vsakim grafikonom sledi še interpretiranje rezultatov.

3 TEORETIČNI DEL

3.1 Opredelitev pojma dobrodelnost

Slovar slovenskega knjižnega jezika pojem dobrodelnost opredeljuje kot opravljanje, izkazovanje dobrih del in dejanj.

Različni avtorji in strokovnjaki po svoje opredeljujejo dobrodelnost, skupen imenovalac pa so dobra dela. Dobrodelnost se pogosto povezuje z nekaterimi sinonimi: altruizem, dobrohotnost, sočutje, radodarnost (McIvor, 2012). Dejstvo pa je, da ne glede na to katero pojmovanje se človek odloči uporabljati, ko pride do vprašanja »dobrih del«, na koncu koncev štejejo iskrena dobra dejanja.

Slika 1: "Kind in mind"

(vir: <https://charterforcompassion.org/being-charitable-toward-others>)

3.2 Motivi, ki posameznike spodbujajo k dobrodelnosti

Kaj je tisto, kar posameznike žene k temu, da delajo dobra dela, je zanimalo že filozofe in ostale strokovnjake. Na splošno gledano, bi pa naj ljudi k dobrodelnosti spodbujali tako notranji, kot zunanji motivi (Kolar, 2001).

Notranji dejavniki so tisti, ki izhajajo iz osebe same. To so predvsem: potreba po oblikovanju mnenja o osebi kot o dobri in velikodušni, osebno prepričanje, da je treba določene človeške probleme rešiti, verski motivi, želja po pridobitvi določenega statusa v družbi, želja po moči, vplivu in prepoznavnosti (Kolar, 2001).

Zunanji dejavniki, ki posameznike spodbujajo, da so dobrodelni pa so: osebne prošnje oseb, ki potrebujejo pomoč, pritiski s strani vrstnikov (»mi smo dobrodelni, bodi še ti«), tradicija v okolju, v katerem živimo, pričakovanja v družbi.

Charities aid fundation (CAF) dodaja še nekatere razloge: dobrodelnost pri ljudeh povzroča dobro počutje, dobrodelnost krepi osebne vrednote človeka, otroci se že znotraj družine učijo

pomena dobrodelnosti in razvijajo zavest, da lahko s svojimi dejanji povzročajo pozitivne spremembe.

Na tem mestu bi omenila rezultate ene izmed opravljenih raziskav, ki sem jo zasledila in me je precej presenetila. Šlo je za eksperiment, ki se je 28 tednov izvajal v enem izmed otroških muzejev v ZDA. Zraven steklene škatle, v katero so ljudje lahko prispevali svoje dobrodelne prispevke, so postavili fotografijo na kateri je bil par oči pa tudi zapis »*dobrodelni prispevki dobrodošli*«. Rezultati so pokazali, da so ljudje v stekleno škatlo darovali občutno več, kadar je bila fotografija s parom oči postavljena, v primerjavi s takrat, ko fotografije ni bilo postavljene. Raziskovalci so iz tega sklepali, da so ljudje bolj dobrodelni takrat, ko imajo občutek, da so opazovani (Albrecht, 2018).

3.3 Dejavniki, ki posameznike odvrčajo od dobrodelnosti

Prej sem naštela motive, ki ljudi spodbujajo k temu, da so dobrodelni. Zdaj pa bom naštela še dejavnike, ki ljudi odvrčajo od dobrodelnosti: družbena ekonomska kriza, slabe izkušnje z dobrodelnostjo (sredstva so pristala v napačnih rokah), ljudje ne dobijo občutka, da je njihova pomoč nekaj posebnega in podobno (Kolar, 2001).

3.4 Dobrodelnost in otroci

Avtorica Blažka Kopač na forumu mama.si razlaga, da se otroci dobrodelnosti najpogosteje učijo preko zgleda – predvsem družina je najpomembnejši dejavnik razvoja humanitarnega čuta pri otroku. Strokovnjaki razvojne psihologije menijo, da je otrok že od tretjega leta naprej dovolj zrel za dojemanje dobrih dejanj za okolje ali za sočloveka. Običajno triletniki sami sebe vidijo kot edini center veselja. Zato je v tem obdobju že primeren čas za učenje otrok, da na svetu niso sami in da obstajajo tudi drugi ljudje, ki so enako pomembni kot oni sami. Otroka se lahko delanja dobrih del spodbuja na praktično vsakem koraku: v trgovinah lahko del nakupa odložijo v košaro za pomoč tistim, ki si nakupa v trgovini niso zmožni privoščiti, otroci lahko zbirajo zamaške za pomoči potrebne otroke (običajno se zbiranju zamaškov pridružijo tudi vrtci in šole, kar je še toliko bolj pozitivno), svoje igrače in oblačila, ki jih več ne uporabljajo lahko namenijo otrokom iz revnejših družin in podobno.

3.5 Dobrodelnost v Sloveniji

Med iskanjem spletnih virov, sem našla članek (Ferlič Žgajner, 2019) ki govori o največji in najbolj rekordni dobrodelni akciji, ki smo jo Slovenci kadarkoli izvedli – zbiranje za operacijo za dečka Krisa. V tako kratkem času je Slovenija zbrala vrtočlav znesek za dečkovo zdravljenje. Svetovna fundacija za dobrodelnost (CAF) vsako leto pripravi statistično poročilo o dobrodelnosti sodelujočih držav. Med 144 državami, je v letu 2017 Slovenija zasedla 47. mesto. Omenjena fundacija statistiko izračuna glede na povprečje števila prebivalcev v državi, ki darujejo denar, ki pomagajo neznancem ali ki opravljajo prostovoljna humanitarna dela. Po izvedeni zbiralni akciji za dečka Krisa, ki je potekala septembra 2019, je zelo verjetna napoved, da se bo Slovenija znašla v samem vrhu, ko bo fundacija pripravila statistično poročilo za leto 2019.

3.5.1 Dobrodelne organizacije v Sloveniji

Dobrodelne organizacije so pomembna sestavina sodobne družbe. Dobrodelne organizacije so pogosto omenjene kot protiutež tistim organizacijam, ki delujejo izključno za dobiček lastnikov (Bajde, 2004).

Bistvo dobrodelnih organizacij je, da niso namenjene le same sebi, pač pa tudi zunanjim članom in delujejo v javno dobro (Čuk, 2006). Dobrodelne organizacije so pri nas zakonsko urejene z Zakonom o humanitarnih organizacijah (2006).

V Sloveniji deluje kar nekaj dobrodelnih organizacij in društev, tri največje in z najdalgotrajnejšo tradicijo pa so: Rdeči križ, Karitas in Unicef.

Rdeči križ je mednarodna organizacija, ki je bila ustanovljena leta 1864 v Ženevi. V Sloveniji ima Rdeči križ status najstarejše dobrodelne organizacije, saj začetki delovanja segajo v leto 1944. Danes je Rdeči križ organiziran kot krovna organizacija in je sestavljen iz območnih združenj. Glavni namen Rdečega križa je zagotavljanje osnovne materialne pomoči za bivanjsko ogrožene posameznike in družine (www.rks.si).

Karitas je mednarodna organizacija za humanitarno pomoč, ki jo je ustanovila Rimokatoliška cerkev. V Sloveniji se je pojavila leta 1990, ustanovljena pa je bila z namenom uresničevanja socialnega poslanstva, ki ga ima Cerkev (www.karitas.si).

Unicef je organizacija v okviru Združenih narodov, ki je namenjena izključno otrokom in si prizadeva za njihovo preživetje, zaščito ter razvoj. Deluje v 156 državah in Slovenija je ena izmed njih (www.unicef.si).

3.6 Načini dobrodelnosti

Dobrodelne organizacije uresničujejo svoje cilje na naslednje možne načine (Zakon o humanitarnih organizacijah, 2006):

- z odkrivanjem, spremljanjem in lažanjem socialnih stisk prebivalstva;
- z zagovorništvom ogroženih posameznikov in skupin;
- z zbiranjem ter razdeljevanjem sredstev pomoči potrebnim (*tukaj najdemo pester izbor: zbiralne akcije (zamaški, star papir, denar), organizacija dobrodelnih koncertov, katerih izkupiček je namenjen v dobrodelne namene, darovanje igrač in oblačil, darovanje krvi in tako naprej*);
- z organiziranjem in izvajanjem reševanja ljudi, katerih zdravje je ogroženo, pa si sami ne morejo pomagati;
- z izvajanjem mnogih drugih programov za izboljšanje socialnega položaja prebivalstva.

4 PRIKAZ IN ANALIZA REZULTATOV

4.1 Predstavitev vzorca

Tabela 1: Razred

RAZRED	ŠTEVILO
7. razred	33
8. razred	30
9. razred	28
SKUPAJ	91

V tabeli je predstavljena številčna zastopanost anketiranih učencev, ki obiskujejo sedmi, osmi in deveti razred (pri vsakem razredu sta dva oddelka). Najštevilčnejši so sedmošolci, najmanj številčni devetošolci, vendar razlike med njimi niso velike.

Tabela 2: Spol

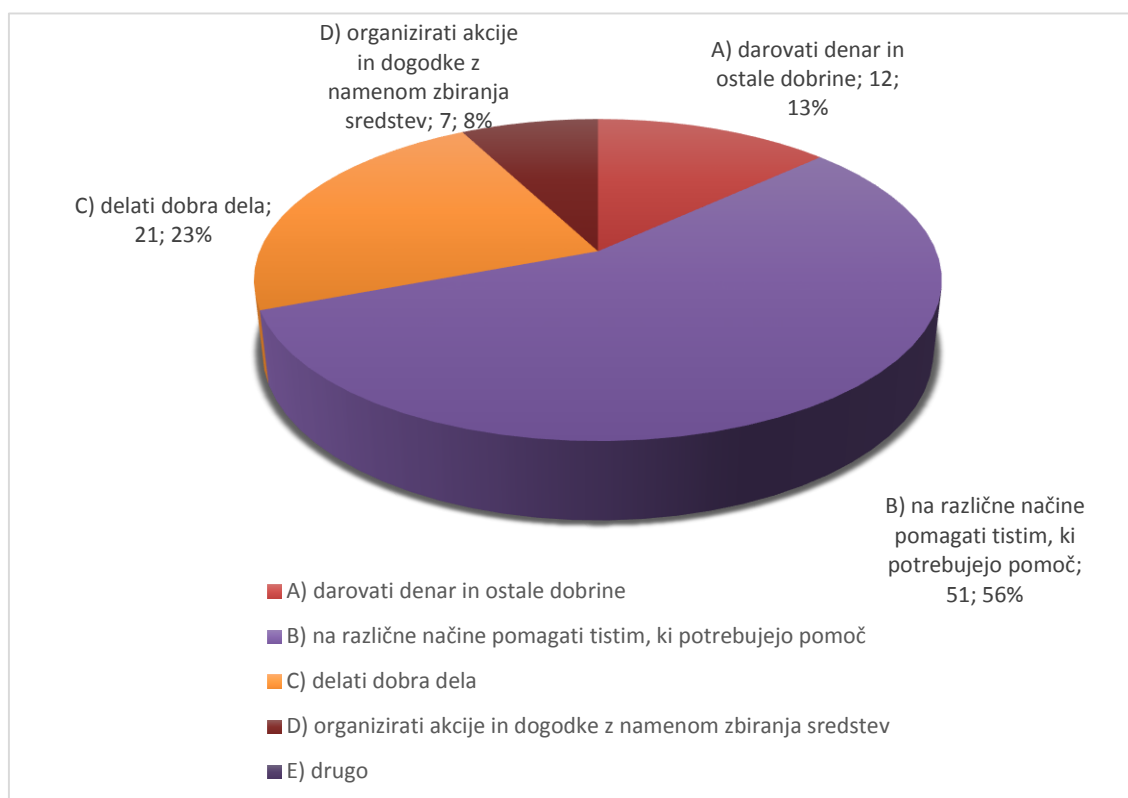
RAZRED	DEKLICE	DEČKI
7. razred	19	14
8. razred	15	15
9. razred	13	15
SKUPAJ	47	44

Številčnejše so zastopane deklice v primerjavi z dečki, vendar je tudi glede na spol, razlika med dečki in deklicami skorajda minimalna.

4.2 Predstavitev rezultatov ankete

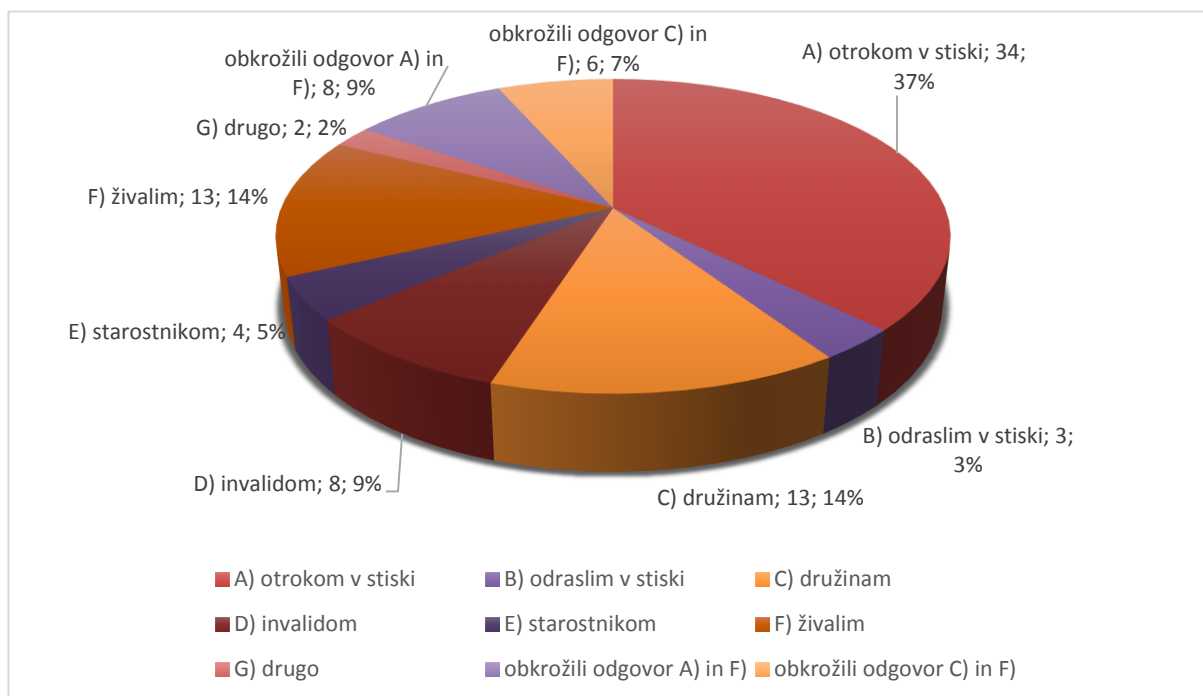
Rezultati so prikazani v tortnih grafikonih in so analizirani po vrstnem redu, kakor so si sledila anketna vprašanja.

Graf 1: Dobrodelnost zame predstavlja...

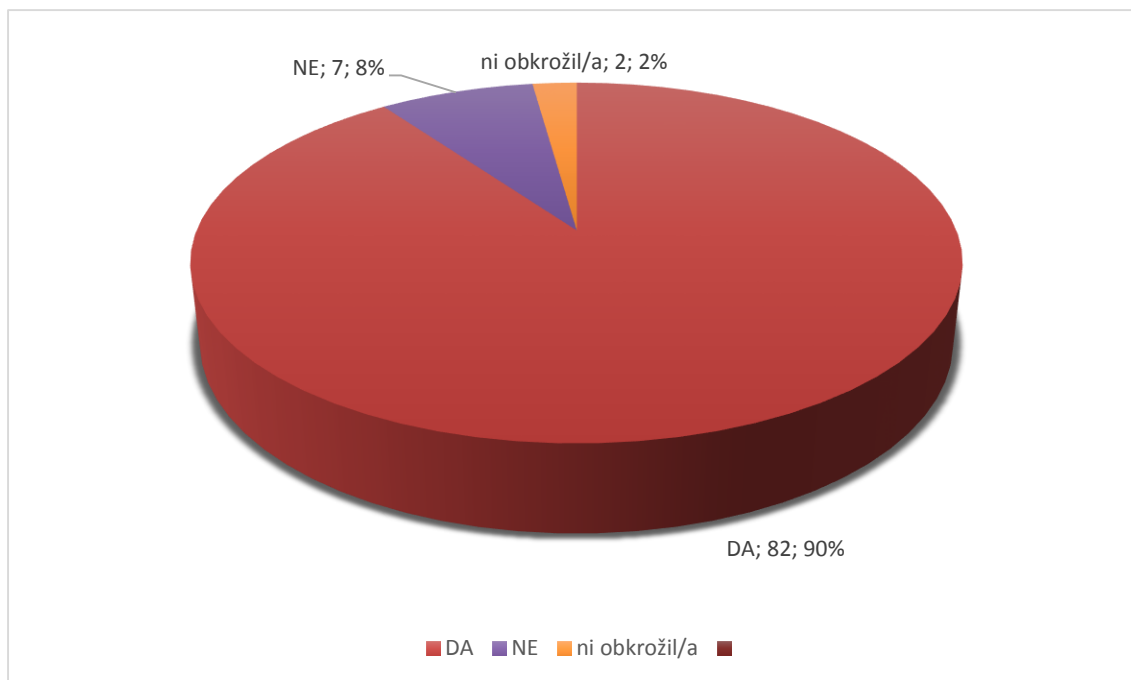
Največjemu številu učencev, to je 51 učencev, ki predstavljajo 56% vseh vprašanih, dobrodelnost predstavlja na različne načine pomagati tistim, ki so pomoči potrebni. Najmanjšemu številu učencev, to je sedmim učencev, ki predstavljajo 8% celote, pa dobrodelnost predstavlja organizirati dobrodelne akcije in dogodke z namenom zbiranja sredstev. Prav tako me ni presenetilo majhno število obkroženih odgovorov, da dobrodelnost predstavlja darovati denar in ostale dobrine, to pa povezujem z dejstvom, ker osnovnošolci finančno zase (še) ne skrbijo, pri teh letih dobrodelnosti ne povezujejo z denarjem in materialnimi dobrinami.

Graf 2: Komu po tvojem mnenju ljudje najpogosteje pomagamo?

Največ učencev, to je 34, ki predstavljajo 37% celote meni, da ljudje najpogosteje pomagamo otrokom v stiski. 13 učencev meni, da ljudje najpogosteje pomagamo živalim. 14 učencev je obkrožilo kombinacijo dveh odgovorov; od tega jih 8 meni, da ljudje najpogosteje pomagamo tako otrokom v stiski kot živalim, 6 pa jih meni, da ljudje najpogosteje pomagamo družinam in živalim. Dva učenca, ki sta obkrožila odgovor drugo, sta sicer imela možnost na prazno črto pripisati kaj zanju predstavlja drugo, vendar na črto nista pripisala nič.

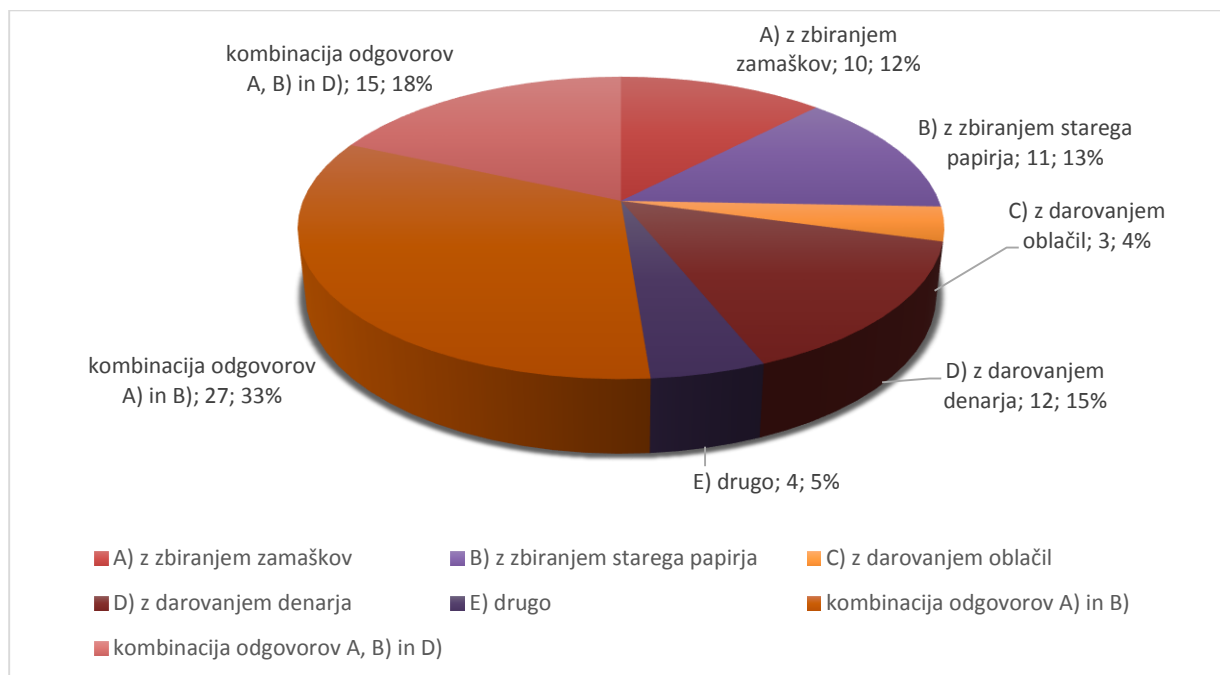
Graf 3: Ali si že bil/a kdaj dobrodelen/a?

Na vprašanje ali so že bili kdaj dobrodelni, je 82 učencev (predstavljajo 90% celote) odgovorilo pritrdilno, 7 jih je odgovorilo nikalno, 2 učenca pa na to vprašanje nista odgovorila. Rezultat me ni presenetil, pričakovano se je velika večina učencev že srečala z dobrodelnostjo.

V naslednjem grafu so predstavljeni rezultati dobljenih odgovorov na vprašanje »na kakšen način si pomagal/a?«. Na to vprašanje so odgovorili le tisti, ki so na predhodno vprašanje, torej »ali si že bil/a kdaj dobrodelen/a?« odgovorili z DA. Teh je bilo, kot je razvidno iz grafa številka 3 - 82 učencev.

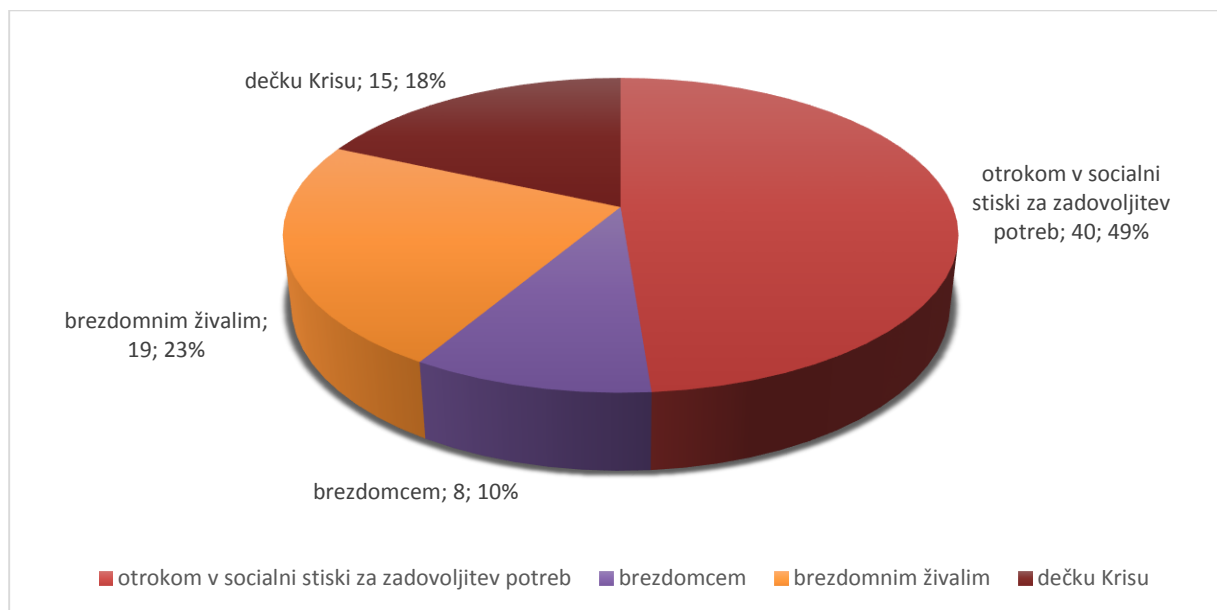
Graf 4: Na kakšen način si pomagal/a?

Največ učencev, to je 27, ki predstavljajo 33% celote, so pri tem vprašanju obkrožili dva odgovora in sicer, da so pomagali z zbiranjem zamaškov ter z zbiranjem starega papirja. 15 učencev je obkrožilo kar tri odgovore – da so pomagali z zbiranjem zamaškov, z zbiranjem starega papirja in tudi z darovanjem denarja. 10 učencev je zbiral zamaške, 11 učencev pa star odpadni papir. Trije učenci so darovali oblačila, štirje učenci pa so obkrožili odgovor drugo. Pri odgovoru drugo, so imeli učenci možnost na prazno črto zapisati na kakšen način je to bilo. Dva sta zapisala, da z darovanjem igrač, en učenec je zapisal, da z darovanjem gumbov, en učenec pa, da je pomagal s prostovoljnim delom.

V naslednjem grafu so predstavljeni rezultati dobljenih odgovorov na vprašanje »zapiši komu je bila namenjena tvoja pomoč?«. Ponovno je nanj lahko odgovorilo 82 učencev, ki so na predhodno vprašanje o tem, ali so že bili kdaj dobrodelni, odgovorili pritrdilno.

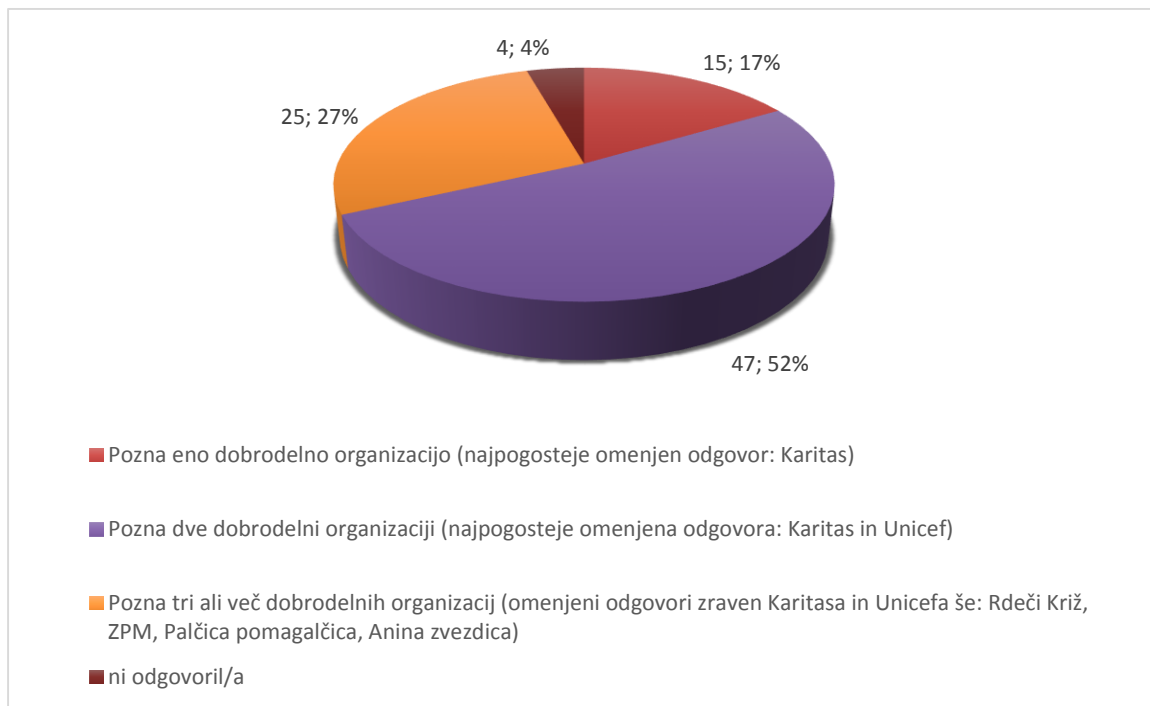
Graf 5: Zapiši komu je bila namenjena tvoja pomoč?

To vprašanje je bilo odprtega tipa. Učenci so s svojimi besedami zapisali komu je bila namenjena njihova pomoč. Po analizi dobljenih odgovorov, bi le-te lahko strnila v naslednje kategorije glede na to, komu je bila namenjena pomoč vprašanih učencev: otrokom v socialni stiski za zadovoljitev potreb, brezdomcem, brezdomnim živalim in dečku Krisu. Največje število učencev (40), ki predstavljajo 49% celote, je zapisalo, da je njihova pomoč bila namenjena otrokom v socialni stiski za zadovoljitev potreb - te potrebe pa so bile tako zdravstvene, kot na primer: zbiranje za nakup invalidskega vozička, proteze za nogo, omogočanje operacije v tujini, kot tudi socialne, na primer: omogočanje poletnih počitnic na morju socialno ogroženim otrokom in polepšanje otroštva s podarjanjem igračk ter oblačil.

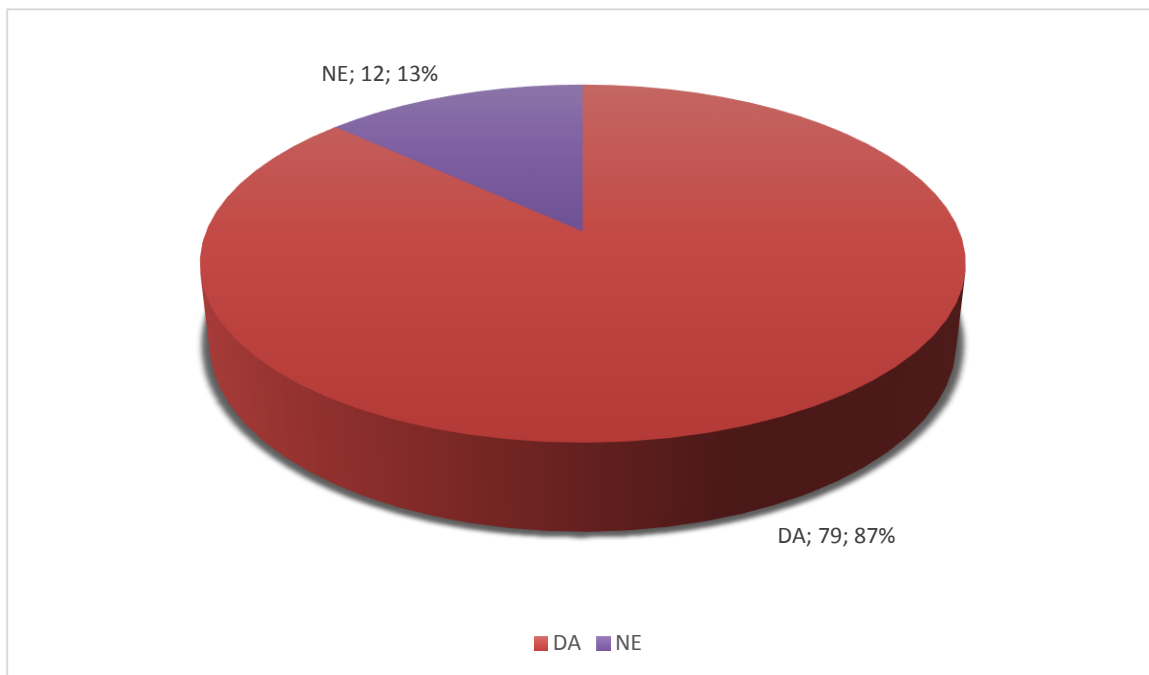
19 učencev je s svojim načinom pomoči pomagalo brezdomnim živalim, 8 učencev je pomagalo brezdomcem, 15 učencev, ki predstavljajo 18% celote, pa je pomagalo dečku Krisu (s finančno donacijo). Da so vprašani učenci omenili dečka Krisa me ni presenetilo, kajti tako doma kot tudi v šoli, so bili pogovori o zbiralni akciji za tega dečka, pogosti.

Graf 6: Ali poznaš kakšne dobrodelne organizacije oziroma društva?

Največje število učencev (47), ki predstavljajo 52% vseh, je zapisalo dve poznani dobrodelni organizaciji, največkrat omenjeni sta Karitas in pa Unicef. 15 učencev je omenilo eno organizacijo, pri teh je najpogosteje omenjen Karitas. 25 učencev je naštel tri ali več dobrodelnih organizacij, zraven Karitasa in Unicefa so omenjeni odgovori še Rdeči križ, ZPM, Palčica Pomagalčica in Anina zvezdica. Štirje učenci niso odgovorili.

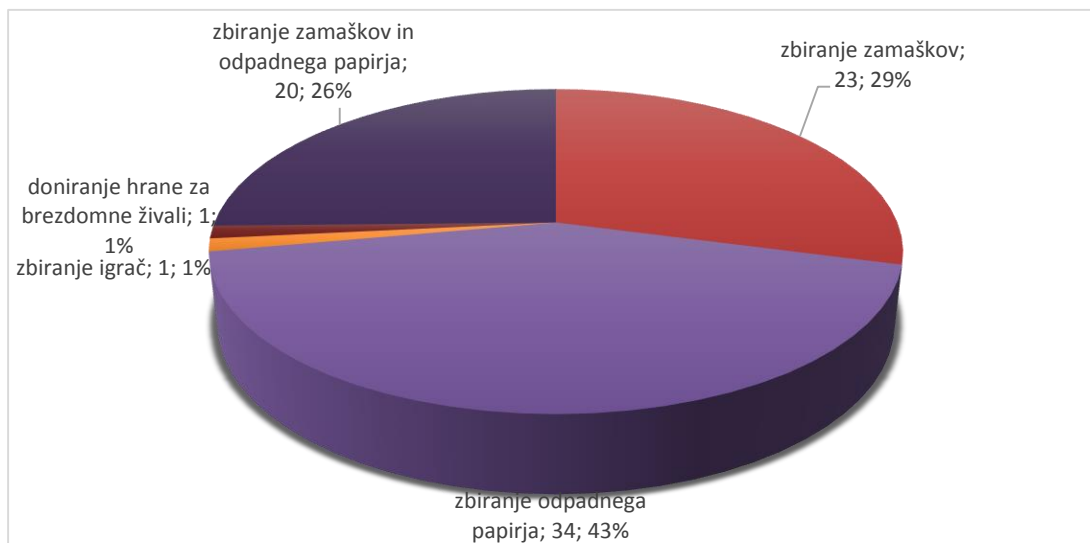
Graf 7: Poznaš katero dobrodelno dejavnost na svoji osnovni šoli?

79 učencev pozna vsaj eno dobrodelno dejavnost na svoji šoli. Ti predstavljajo 87% celote. 12 učencev pa je na to vprašanje odgovorilo nikalno, torej, da ne poznajo nobene dobrodelne dejavnosti na svoji osnovni šoli.

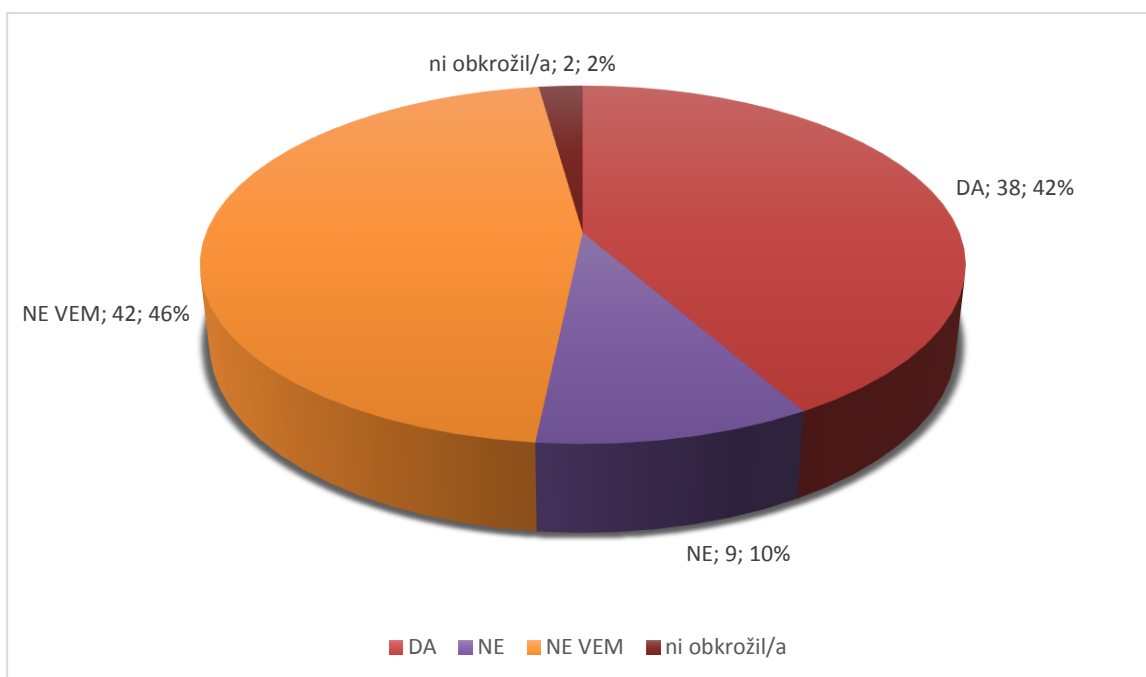
V naslednjem grafu so predstavljeni rezultati, ki se nanašajo na vprašanje »katero dobrodelno dejavnost na svoji osnovni šoli poznaš?« Nanj so odgovarjali le tisti učenci, ki so se predhodno opredelili z DA. Teh je 79.

Graf 8: Katere dobrodelne dejavnosti na svoji osnovni šoli poznate?

34 vprašanih učencev (43%) na svoji osnovni šoli pozna zbiranje odpadnega papirja kot dobrodelno dejavnost, 23 (29%) jih pozna zbiranje zamaškov, 20 učencev pa je omenilo obe naštetih dobrodelni dejavnosti. En učenec je omenil, da na svoji osnovni šoli prav tako pozna doniranje hrane za brezdomne živali, spet eden pa je omenil tudi zbiranje igrač.

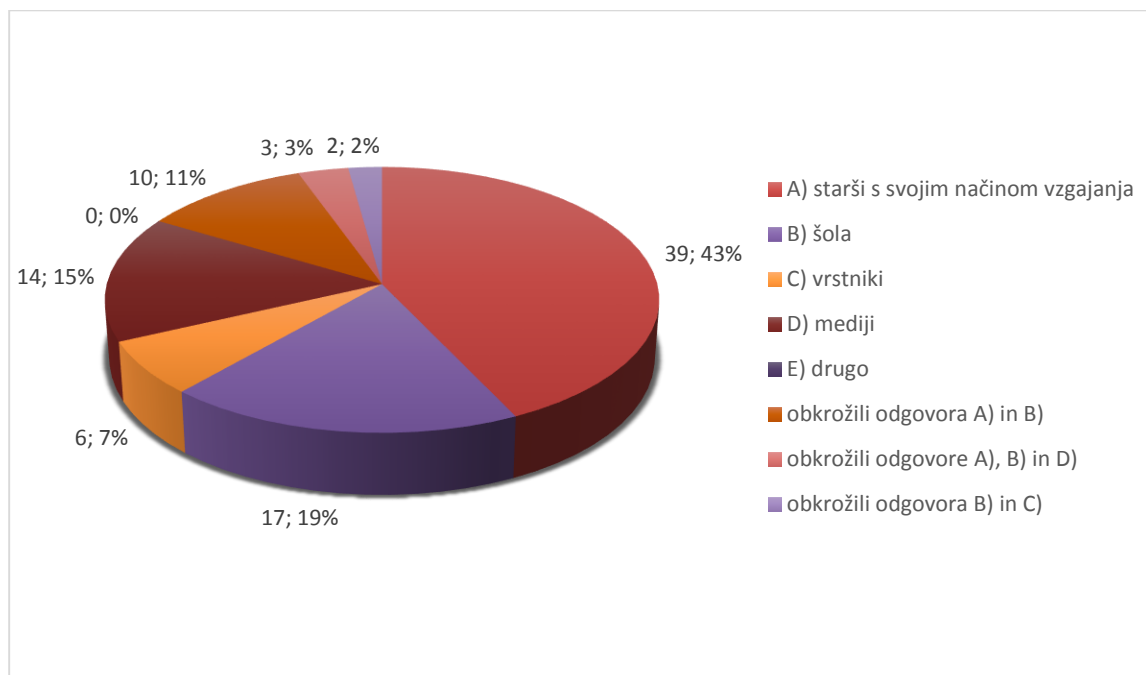
Graf 9: Ali meniš, da se na tvoji osnovni šoli v zadostni meri organizirajo oz. izvajajo dobrodelni dogodki ali akcije?

Največje število učencev (42) se ni znalo opredeliti o zadostnosti organiziranih dobrodelnih dogodkov na šoli, zato so obkrožili odgovor NE VEM. 38 učencev meni, da so dobrodelni dogodki na obiskovani osnovni šoli organizirani v zadostni meri, devet učencev pa verjame, da bi dogodkov moralo biti organiziranih še več. Dva vprašana nista odgovorila.

Moje osebno mnenje je, da so dobrodelni dogodki na osnovni šoli organizirani v zadovoljivi meri. Že samo v tem šolskem letu, vse od meseca septembra pridno zbiramo odpadni papir, v jesenskem času, pa smo prav tako lahko prispevali hrano za brezdomne živali.

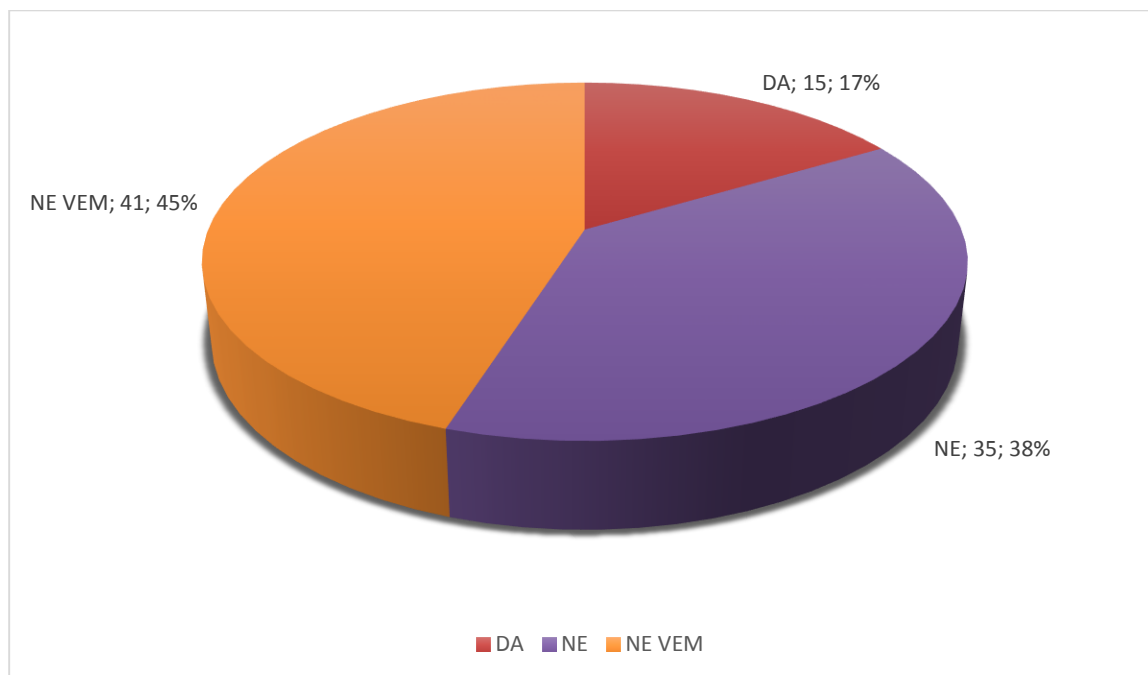
Graf 10: Kdo ali kaj po tvojem mnenju najbolj pripomore k temu, da so mladi dobrodelni?

Vprašani učenci v največji meri menijo (takih je 39), da so starši s svojim načinom vzgajanja najpomembnejši dejavnik dobrodelnosti pri mladih. 17 učencev kot pomemben dejavnik ocenjuje šolo, 14 učencev pa medije. 6 učencev kot pomembne, ki pripomorejo k dobrodelnosti mladih, uvrščajo vrstnike, nekaj učencev (skupno jih je 15 takšnih), pa je obkrožilo kombinacijo dveh ali celo treh ponujenih odgovorov.

Tudi sama starše in njihovo vzgojo štejem kot izjemno pomembne (verjetno najpomembnejše), sem pa prepričana, da imata zelo pomembno vlogo tudi šola ter seveda mediji, predvsem s svojim načinom ozaveščanja.

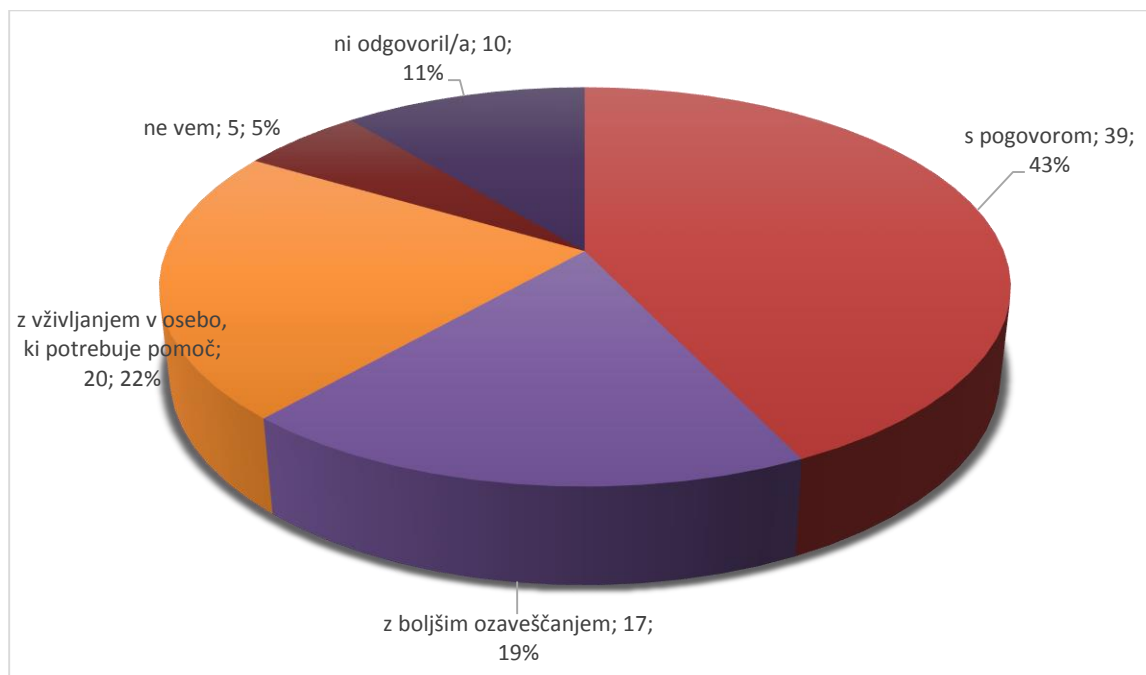
Graf 11: Meniš, da so mladi v zadostni meri dobrodelni?

41 učencev, ki predstavljajo največji delež (45%), se ni znalo povsem opredeliti o zadostni meri dobrodelnosti mladih, zato so obkrožili NE VEM. Le 15 vprašanih meni, da so mladi v zadostni meri dobrodelni, 35 učencev (predstavljajo 38% celote) pa je jasnih, da mladi niso v zadostni meri dobrodelni.

Moje mnenje je, da čeprav lahko mladi že v sklopu šole zbiramo različne materiale, ki bodo, ko bodo zbrani v velikih količinah, nekomu pomagali pri reševanju socialne stiske, ali pa pošljemo kakšen SMS s finančno donacijo, pa vseeno mislim, da smo mladi lahko dobrodelni prav vsak dan z majhnimi gestami – na primer s ponujeno pomočjo sošolcu pri nerazumevanju učne snovi in z lepo besedo.

Graf 12: Kako bi ti mlade spodbujal/a k temu, da bi bili dobrodelni?

Zadnje anketno vprašanje je bilo odprtega tipa. Po analizi dobljenih odgovorov, bi ideje vprašanih učencev o tem kako mlade spodbujati k dobrodelnosti, lahko razvrstila v naslednje kategorije, ki so prikazane že v grafu: s pogovorom (za ta način se je odločilo največje število učencev – 39), z boljšim ozaveščanjem o problematiki, z vživljanjem v osebo, ki je potrebna pomoči, 5 učencev je odgovorilo z NE VEM, 10 učencev pa na to vprašanje ni odgovorilo. Presenetljivo se mi zdi, da kar 20 učencev meni, da bi se dobrodelnost med mladimi spodbudila oz. okrepila z vživljanjem v osebo, ki potrebuje pomoč. Zdi se, da med mladimi obstaja mišljenje, da je pomembno na lastni koži občutiti kako je, ko potrebuješ pomoč dobrih ljudi, da spoznaš kako pomembno je pomagati takrat, ko lahko, kajti nikoli ne veš, kdaj boš sam potreboval pomoč.

5 SKLEP

S svojo raziskovalno nalogo sem skušala osvetliti pojem in pomen dobrodelnosti, ter ga predstaviti skozi oči učencev sedmega, osmega in devetega razreda osnovne šole.

O dobrodelnosti sem sama že precej vedela, se tudi dobrodelno udejstvovala, me pa je zanimalo kako jo dojemajo preostali moji (so)vrstniki.

V začetku sem postavila 5 hipotez.

Prvo hipotezo, ki se glasi »*Mladim dobrodelnost predstavlja pomagati tistim, ki potrebujejo pomoč*«, lahko potrdim. 56% anketiranih namreč trdi, da dobrodelnost zanje predstavlja na različne načine pomagati tistim, ki potrebujejo pomoč.

Drugo hipotezo, ki se glasi »*Mladi poznajo vsaj eno dobrodelno dejavnost, ki se izvaja na njihovi osnovni šoli*«, lahko potrdim. 82% anketiranih je obkrožilo, da pozna vsaj eno dobrodelno dejavnost, ki se odvija na njihovi osnovni šoli.

Tretja hipoteza »*Mladi poznajo vsaj eno dobrodelno organizacijo, ki deluje v Sloveniji*«, je prav tako potrjena. 96% vprašanih je naštel vsaj eno dobrodelno organizacijo, ki jo poznajo in, ki deluje na območju naše Republike.

Četrte hipoteze in sicer »*Mladi ocenjujejo, da niso dovolj dobrodelni*«, ne morem ne potrditi in hkrati ne ovreči. 45% vprašanih, (ki hkrati predstavljajo največji delež), se ni znalo opredeliti (so obkrožili NE VEM) o tem, ali so mladi v zadostni meri dobrodelni.

In nenazadnje, peto hipotezo, ki se glasi »*Mladi menijo, da bi s pogostejšim pogovarjanjem o pozitivnih učinkih dobrodelnosti, spodbudili mlade, da bi ti bili še bolj dobrodelni*«, lahko potrdim. 43% vseh vprašanih (predstavljajo večino) meni, da bi z metodo pogovora lahko mlade spodbudili k še bolj pogostejšemu delanju dobrih del.

6 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Ljudje si želimo biti spoštovani, slišani, se počutiti cenjeno in dostojno. Zlato pravilo oziroma »Golden Rule« (McIvor, 2012), ki ga pozna vsaka družba oz., kultura ne glede na del sveta, v katerem se nahaja, se glasi: »Bodi do drugih tak, kot želiš, da so drugi do tebe.«

Omenjeno zlato pravilo pride v sklopu moje raziskovalne naloge, še kako do izraza. Menim, da sem izbrala precej aktualno temo, pa ne le zaradi »pompa« povezanega z dečkom Krisom. Iskrena in srčna pomoč sočloveku, ko jo le-ta potrebuje in hkrati brez pričakovanja, da bi za »opravljeno delo« prejeli plačilo, bi morala postati osnovna vrednota naše družbe. Na tem mestu bi izpostavila ne le spoštljiv in dostojen odnos do soljudi, še posebej otrok, pač pa tudi do živali (ki upam, da bodo kmalu tudi zakonsko sprejeta kot čuteča bitja) ter ostalih živih bitij. Žal skorajda vsakodnevno iz medijev zasledimo kakšnih grozodejstev je človek sposoben.

Če želimo živeti v varnem, ljubečem in spoštljivem sožitju, se bomo zanj morali kolektivno potruditi. Mlade generacije potrebujejo pozitiven zgled. Odgovornost je na vseh članih družbe. Predvsem pa, ker nikoli ne vemo kaj življenje prinaša in ali se bomo nekega dne tudi mi sami znašli v stiski, iz katere nam brez pomoči dobrih ljudi, ne bo uspelo ulti, je dobro vedeti, da družba vzgaja generacije, ki jim je mar za sočloveka in ostala čuteča bitja. S pogostim ozaveščanjem in z izkustvenim učenjem o pozitivnih učinkih, ki jih dobra dela povzročajo, menim, da smo na dobri poti, da mladim »delanje dobrih del«, postane življenjska smernica.

Dobra dela dobro denejo in ne bodo nikoli zastarela. Ni potrebno imeti zajetne denarnice in polnih bančnih računov, da bi bili dobrodelni. Že sprehod s psom iz zavetišča, darovanje krvi, ponujena pomoč ostareli sosedu pri prenašanju nakupa iz trgovine, od babice dan denar, ki je prvotno namenjen nakupu sladkarij za otroke, ki jim starši sladkarij ne morejo privoščiti, so dejanja, ki čeprav se nam samim morda zdijo majhna, so pa verjetno velika v očeh tistih, ki so jim namenjena.

7 VIRI IN LITERATURA

- Albrecht, L. (2018). *People are more generous when they feel like they are being watched*. Pridobljeno 20. december 2019 na <https://www.marketwatch.com/story/people-are-more-generous-when-they-feel-like-theyre-being-watched-2018-10-18>.
- Bajde, D. (2004). Exploring the interdependency between charity marketing and donation symbolism in the East European context. . Macromarketing scholarship amd education for a global century. Vancouver: B.Z.
- CAF. *Charities Aid Fundation*. Five reasons to give to charity. Pridobljeno 5. januar 2020 iz <https://www.cafonline.org/my-personal-giving/long-term-giving/resource-centre/five-reasons-to-give-to-charity>.
- Čuk, R. (2006). Strategija financiranja humanitarne organizacije. *Diplomsko delo*. Koper: Fakulteta za management.
- Ferlič Žgajner, B. (9. oktober 2019). Takega odziva v zgodovini Slovenije še ni bilo. *Delo.si*. Pridobljeno 16. december 2019 iz: <https://www.delo.si/novice/slovenija/takega-odziva-v-zgodovini-slovenije-se-ni-bilo-233162.html>.
- Karitas. Pridobljeno 14. januar 2020 iz <https://www.karitas.si/>.
- Kolar, A. (2001). Dobrodelnost v splošni bolnišnici Celje. FSD.
- Kopač, B. (brez datuma). Dobrodelnost in otroci. Dostopno na: [www.mama.si](http://mama.si). Pridobljeno 1. februar 2020 iz: <http://mama.si/malcek/vzgoja/dobrodelnost-in-otroci>.
- McIvor, O. (2012). *Turning compassion into action: A movement toward taking responsibility*. Lions Bay, BC, Canada: Fairwinds Press.
- Rdeči križ Slovenije. Pridobljeno 6. januar 2020 iz <https://www.rks.si/>.
- Slovar slovenskega knjižnega jezika. *FRAN > SSKJ*. Pridobljeno 22. januar 2020 iz <https://fran.si/iskanje?FilteredDictionaryIds=130&View=1&Query=%2A>.
- Unicef. Pridobljeno 17. januar 2020 iz www.unicef.si.
- Zakon o humanitarnih organizacijah. (2006). Uradni list RS, št. 61/06.

8 PRILOGE

Pozdravljen/a! Sem učenka 8. razreda. Pripravljam raziskovalno nalogo s področja sociologije z naslovom **Se dobro z dobrim povrne? Odnos učencev tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja osnovne šole do dobrodelnosti**. Pri nastajanju naloge mi lahko pomagaš tudi ti. Prosim, da izpolniš anketni vprašalnik. Anketiranje je anonimno.

1. Dobrodelnost zame predstavlja... (obkroži odgovor, ki drži zate)
 - a) darovati denar in ostale dobrine
 - b) na različne načine pomagati tistim, ki potrebujejo pomoč
 - c) delati dobra dela
 - d) organizirati akcije in dogodke z namenom zbiranja sredstev
 - e) drugo: _____
2. Komu po tvojem mnenju ljudje najpogosteje pomagamo?
 - a) otrokom v stiski
 - b) odraslim v stiski
 - c) družinam
 - d) invalidom
 - e) starostnikom
 - f) živalim
 - g) drugo: _____
3. Ali si že bil/a kdaj dobrodelen/a? (Ustrezno obkroži)

DANE

Če si obkrožil/a DA, odgovori na naslednje vprašanje.
4. Na kakšen način si pomagal/a?
 - a) z zbiranjem zamaškov
 - b) z zbiranjem starega papirja
 - c) z darovanjem oblačil
 - d) z darovanjem denarja
 - e) drugo: _____

Zapiši komu je bila namenjena tvoja pomoč.

5. Ali poznaš kakšne dobrodelne organizacije oziroma društva? Naštej.

6. Poznaš katero dobrodelno dejavnost na svoji osnovni šoli? (Ustrezno obkroži)

DA

NE

Če si obkrožil/a DA, zapiši katero poznaš?

7. Ali meniš, da se na tvoji osnovni šoli v zadostni meri organizirajo oz. izvajajo dobrodelni dogodki ali akcije? Ustrezno obkroži.

DA

NE

NE VEM

8. Kdo ali kaj po tvojem mnenju najbolj pripomore k temu, da so mladi dobrodelni? Ustrezno obkroži.

a) starši s svojim načinom vzgajanja

b) šola

c) vrstniki

d) mediji

e) drugo: _____

9. Meniš, da so mladi v zadostni meri dobrodelni? Ustrezno obkroži.

DA

NE

NE VEM

10. Kako bi ti mlade spodbujal/a k temu, da bi bili dobrodelni?

Zahvaljujem se za sodelovanje.